

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 1. februar 2017 truffet vedtak i

- Sak nr:** 16-100 (arkivnr: 16/1398)
- Saken gjelder:** Klage fra advokat A på sorenskriver B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen
- Offentlighet:** I medhold av offentlighetsloven § 13 første ledd, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, er private parters navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.
- Vedtak:** Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Innledning:

Ved brev av 4. november 2016 har advokat A klaget på sorenskriver B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeradferd. Klagen er forelagt sorenskriver B, som ved brev av 29. november 2016 har avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Saken gjelder forsvareropptnevning og opphevelse av bostedsforbehold etter bytte av forsvarer i en straffesak som skulle behandles ved X tingrett. Straffesaken hadde fem utenlandske tiltalte. X tingrett avsto ved brev 1. november 2016 begjæringen om forsvarerbytte. Ved Y lagmannsretts kjennelse 3. november 2016 ble tingrettens beslutning opphevet.

Klager – advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

Han sendte en erklæring om forsvarerbytte med anmodning om oppnevning som forsvarer til X tingrett, og senere samme dag ble han kontaktet av sorenskriveren per telefon. Sorenskriveren sa kort og bryskt noe i retning av at det ikke var aktuelt med forsvarerbytte og at det ikke var noe å diskutere. Han rakk ikke engang å kommentere dette før sorenskriveren la på røret. Samtalen ble ikke avsluttet på en naturlig måte. Han forsøkte å ringe tilbake med en gang, men sorenskriveren løftet da på røret for deretter å legge det på igjen med en gang. Han så derfor ingen annen utvei enn å sende en e-post til X tingrett om forsvarerbyttet.

Han legger til grunn at sorenskriveren vet at det er fritt forsvarervalg i Norge, og at sorenskriveren ikke kan nekte å oppnevne han som forsvarer i en sak hvor siktede ønsker hans bistand.

Han hadde aldri forventet at sorenskriveren skulle legge på røret under samtalen. En slik adferd svekker den tillit man bør ha til domstolen. Sorenskriveren har derfor brutt Etske prinsipper for dommeradferd punkt 1 om at dommeren skal fremme den alminnelige tillit til domstolen. Hans opptreden var ikke saklig eller verdig og han har også brutt punkt 6 i det etiske regelverket.

Innklagede – sorenskriver B – har i hovedsak vist til følgende:

I følge siktedes tidligere forsvarer hadde siktede gitt uttrykk for å være fornøyd med forsvareren. Han hadde derfor vanskelig for å se hvorfor det skulle være nødvendig å oppnevne ny forsvarer for siktede. Han så også for seg at dette ville kunne skape vansker for gjennomføringen av hovedforhandlingen, og han gikk ut fra at den nye forsvareren kjente til sakens faktum. Dette var årsaken til at han ga en så vidt kort beskjed, og ikke så noen grunn til å ha en samtale med klager.

Dagen etter gjorde han klager oppmerksom på at hovedforhandling i saken var berammet 8. til 10. november. Han fikk da vite at dette tidspunktet ikke passet for klager, og klager ba om at saken ble utsatt. Etter at lagmannsretten hadde opphevet tingrettens beslutning, gjorde han klager oppmerksom på at dersom han ble oppnevnt som forsvarer, ville hovedforhandlingen bli gjennomført til avtalt tid for de fire andre tiltalte. Hovedforhandling for den aktuelle tiltalte ville bli gjennomført separat. Klager ba da om at hovedforhandlingen ble omberammet for alle tiltalte, slik at han kunne være forsvarer for den ene. Dersom saken ikke ble omberammet, fastholdt han ikke sitt krav om oppnevning som forsvarer. Verken retten eller politiet så grunn til å utsette saken, som ble gjennomført som berammet og tiltalte beholdt sin opprinnelige forsvarer.

I etterkant ser han at det kunne vært fornuftig å ha gitt klageren en mer grundig informasjon om saken, selv om klageren hadde fått all den informasjon han trengte på mail fra han. Avslaget på kravet om forsvareropptnevning burde nok også vært begrunnet på en annen og bedre måte.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstolloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd.

Klagen gjelder dommerens opptreden i forbindelse med en telefonsamtale 31. oktober 2016. Klageren hadde inngitt skriftlig begjæring pr. e-post om forsvarerbytte og ble i den anledning kontaktet av dommeren på telefon. Klageren har anført at dommeren ga en kort og brysk negativ tilbakemelding og ikke lot klageren komme til orde, før dommeren avsluttet ved å legge på røret. Da klageren umiddelbart prøvde å ringe opp igjen, la dommeren igjen straks på røret.

Det fremgår av sakens opplysninger at det deretter ble utvekslet e-poster mellom klageren og dommeren, at dommeren skriftlig avsto begjæringen om forsvarerbytte den 1. november 2016, at Y lagmannsrett opphevet beslutningen 3. november 2016, og at det igjen var e-post utveksling mellom klageren og dommeren 4. november 2016.

Tilsynsutvalget tar kun for seg dommerens opptreden og hendelsesforløpet i og omkring den aktuelle telefonsamtalen. Det er dette som er tema for klagen, og som gjelder forhold som ligger innenfor utvalgets kompetanse å prøve.

Dommerens vurderinger og saksbehandling i tilknytning til spørsmålet om forsvarerbytte, samt utsettelse av hovedforhandlingen og andre etterfølgende forhold, gjelder rettslige vurderinger som faller utenfor utvalgets myndighet, jf. domstolloven § 236 fjerde ledd. Slike forhold er heller ikke gjort til tema i klagen. Dommeren har imidlertid redegjort for dette i sitt tilsvarende svar.

Faktum i saken, slik klageren har redegjort for dette, er ikke bestridt av dommeren. Han har bekreftet at han ga en kort beskjed og at han ikke så noen grunn til å ha en samtale med klageren. Tilsynsutvalget legger til grunn at telefonsamtalen i all hovedsak forløp slik klageren beskriver.

God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer opptrer under utførelse av sine oppgaver, både i og utenfor rettsmøter. Etske prinsipper for dommeradferd er normgivende. En dommer skal utøve sin dommergjerning på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt, jf. domstolloven 55 tredje ledd og Etske prinsipper for dommeradferd punkt 1. Dette grunnleggende kravet er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget ved vurderingen av dommeradferd. Etske prinsipper for dommeradferd punkt 6 med krav til korrekt opptreden er også aktuelt i denne saken: "En dommer skal holde en saklig tone og opptre verdig og korrekt overfor alle som dommeren har med å gjøre i embetsutøvelsen".

Ikke enhver klanderverdig opptreden fra dommerens side fører til at Tilsynsutvalget reagerer med disiplinærtiltak. Formalisert kritikk er et alvorlig tiltak overfor en dommer, og det gis i praksis et visst rom for feiltrinn og dommeropptreden som ikke er i samsvar med de ideelle krav til god dommerskikk. Sanksjonene tar særlig sikte på å ramme de mer grove overtramp.

Under noe tvil bedømmer ikke Tilsynsutvalget forholdet som så alvorlig at det bør resultere i kritikk som disiplinærtiltak. Utvalget har ved denne vurderingen blant annet lagt vekt på at det

gjelder et kortvarig enkelttilfelle på telefon overfor en erfaren forsvarer, og at den form telefonsamtalen hadde dels beror på dommerens egne antakelser og rettslig vurdering.

Dommerens adferd er imidlertid av en slik karakter at det gir grunnlag for kritiske merknader, jf. domstoloven § 236 tredje ledd.

Det legges til grunn at dommeren "avsluttet samtalen etter han hadde sagt det han tydeligvis hadde å formidle". Det kan ikke i seg selv føre til kritikk at dommeren velger å gi korte beskjeder, og at dommeren ikke vil gi seg inn i en diskusjon om det aktuelle tema. Like fullt må en beskjed gis og en henvendelse avsluttes på en høflig og saklig måte. I det minste må dommeren si fra at han ikke vil diskutere saken og varsle at han avslutter samtalen. Det gjorde ikke sorenskriver B. Han verken ga eller ville ha noen opplysninger og la på røret ved to anledninger.

Tilsynsutvalget legger til grunn at det hastet å få avklart spørsmålet om forsvarerbytte. Dette kan forklare dommerens muntlige tilbakemelding. Han burde da sammen med formidlingen av avslaget i nøytral form, sagt noe om hvorfor han vurderte det slik, og at dette ville bli fulgt opp med et skriftlig begrunnet avslag. Det kan se ut som dommeren ikke hadde ment å begrunne avslaget skriftlig. I hvert fall sa han ikke noe om det. Det ble først gjort etter at klageren i etterkant fulgte opp med ny e-post om forsvareroppnevning. Dommeren burde også allerede ved telefonsamtalen sagt noe om hvordan saken var planlagt avvirket, noe Tilsynsutvalget forstår var klart da begjæringen om forsvarerbytte kom.

Med disse merknader, finner ikke Tilsynsutvalget grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.